

Obsah

I. Fenomén výchovy ve filosofické reflexi	9
Úvod	11
1. Výchova a vzdělání jako téma moderní a postmoderní filosofie	14
Klasické koncepty výchovy	14
Fenomén výchovy v dilematech	18
Čas výchovy	20
Antinomie výchovy	21
Homo educans a homo educandus	25
Výchova v postmoderní reflexi	27
2. Antropologický rozměr výchovy	29
Výchova je lidská činnost	30
Výchova je „zabydlování se ve světě“	31
Výchova je vytvářením prostoru	32
Výchovný prostor	34
Domov	36
Výchova je vztah k sobě samému	43
3. Dialogická výchova jako setkání generací	48
Výchova odehrávající se v řeči	49
Dialog	50
Odpovědnost ve výchově	53
Odpovědnost plynoucí z moci a z kompetence	55
4. Problém tělesnosti a intersubjektivit a jejich význam pro porozumění fenoménu výchovy	57

5. Imaginace ve výchově	65
6. Tradice a výchova	75
Tradice a možnosti výchovy	75
Tradice a dějinné vědomí v humanitních vědách	78
7. Hodnoty, hodnotová výchova a výchova k hodnocení	83
Hodnoty ve filosofii a humanitních vědách	84
Kontexty hodnot a hodnocení	86
Hodnotová výchova	89
Výchova k hodnocení	91
8. Symbol ve filosofii a pedagogice	95
Co je symbol?	96
Symbol a znak	99
Symbol v pedagogice	101
9. Etika učitelského povolání	105
K charakteru lidského jednání s ohledem na výchovu	105
Etický a technický aspekt lidského jednání	105
Etické rozhodování	109
Šťastná chvíle vychovatelova (a vychovávaného)	111
Rozdíl mezi pedagogickým zaměstnáním a povoláním učitele	113
II. Axiologické a etické souvislosti výchovy a vzdělávání v diferentním světě	117
10. Život v diferentním světě – nároky, možnosti	119
Pojetí světa jako světa diferentního	119
Sociokulturní změna přelomu tisíciletí	122
Změna paradigmatu a ztráta jistoty	125
11. Východiska požadavků na vzdělání	127
Problematičnost „instantního“ vědění	127
Polarity postmodernity a paradigma komunikace	130
Požadavky na vzdělání a výchovu	134
12. Zamyšlení nad zaměřeností vzdělávání	142
Cíle vzdělávání z hlediska žáka, studenta	142
Cíle vzdělávání z hlediska učitele	152

13. Etika a výchova	158
14. Rizika výchovy v diferentním světě	164
15. Etika a teorie mravní výchovy	165
16. Shrnutí a náměty pro učitelskou etiku povolání i s ohledem na využívání ICT	170
Pozitivní a negativní stránky využívání ICT (zejména internetu)	173
Nárůst distančních forem vzdělávání	178
Vytváření on-line kurzů	183
Možnosti a meze využití on-line výuky	184
17. Závěr	187
Teorie, praxis, poiésis jako projevy lidské aktivity	187
Nejvýznamnější konstanty pojetí učitelské profese	188
Axiologická a etická dimenze virtuálního studijního prostředí	189
Hermeneutický přístup	191
18. Přílohy	194
Příloha 1	194
Příklad etického kodexu učitele – zdroj: USA	194
Příloha 2	196
Žádoucí vlastnosti učitele	196
Příloha 3	197
Potřeba rozvoje učitelské etiky	197
Profesní etiky	197
Aktuální otázky elektronizace terciárního vzdělávání	198
Příloha 4	200
Etické aspekty firemní kultury	200
Summary	206
Bibliografie	208
Jmený rejstřík	218